

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Septimvm. De Tribuum Conditione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

magni pendam. Si de origine duodecim Confraternitatum à Capitulo per interregnum dissimularum, vel probatarum liquet, de Tribuum exordio liquere crederem, quod antea non reperiantur in lucem exiisse, & Græci Tribus, Fratrias apellent, quas Fraternitates, aut Confraternitates dicimus. Vt earundem disciplinarum & musarum consecranei inuicem inextinguibili amoris igne Fratrifant; aliquâ, at remotâ, similitudine, qui sub vnâ tesserâ in eiusdem artis professionem conueniunt. Pythagorici (sed quæ ad solidam sapientiam comparatio?) hoc vno erant fraterno omnes inuicem animo, quod ijsdem initiati essent mysteriis, & ignoti in ignotos ad symboli Magistralis notam, quantum quisque nostrum pro parentibus faceret, conferebant.

C A P V T S E P T I M V M.

De Tribuum Conditione.

L Eodinæ Tribus ab ipsa arte & opere Tribulium, nomen assumpserunt. Molitoria à molitoribus, Pistoria à Pistoribus, Sutoria à Sutoribus, Textoria à Textoribus, Sartoria à Sartoribus, Fabrilis à Fabris, Braxatoria à Braxatoribus, Baiulatoria à Baiulis, Piscatoria à Piscatoribus, Carbonaria seu Hullaria à Carbonibus seu Hullis carbonum genere, & sic singulæ sigillatim. Et salutari Lege prouisum fuerat, vt quisquis artifex intra suæ artis Tribum contineretur, nec in aliam transire posset. Quia verò ius suffragiorum nulli competeret, nisi

nisi in aliquam Tribuum adscripto, ideoque Patricios, Iureconsultos, literatos homines, & suo censu viuentes, pro illius iuris vsu & fructu, necesse erat Tribui alicui nomina dare, liberum ijs fiebat fortiri pro arbitrio Tribum, quam deinde deserere non possent. Eo verisimiliter Legislatorum consilio, vt hac nominis & Contribulis, inter diuites & pauperes, honestosque & viles exæquatione, foueretur mutuus ciuium amor, & non decresceret reuerentia. Stabilis & vnica meritò cuique Tribus, & secundùm Platonis conceptum determinantis, ne seruo quidem licere plures artes profiteri. Nam Ciuem ab opificio & mechanico opere volebat esse alienum: quod diceret potioribus eum studiis continuò occupandum, quibus salutem & ornamentum vrbis procurare deberet. Neque existimo (quod de posterioribus temporibus non affirmem) opifices pridem in Romanam tribum accitos, sed solos militares viros, aut agricolas: ob id quod ingenui soli militiæ aut agriculturæ vacarent, & mancipia, quorum immensus erat numerus, seruilibus & mechanicis operibus addicerentur, & ab infantia pro ingeniorum inclinatione aut herili voluntate, his aut illis artibus in herilis familiæ commodum imbuerentur. Idque ex Seruii Tullii instituto non obscure edocemur, qui pro censu & fortunis classes distribuit, & Plebeios infra censum constitutos, & Capite solo censos à suffragiis non minùs ac à militia exclusit. Primum eam legem diutina consuetudine firmatam infregit Caius Marius capite censum militem legendo. Fastidiosum delectus genus in exercitiis Romanis obliterandum ducens, ne talis notæ contagio

ad ipsius quoque gloriæ fugillationem penetraret, & à maligno virtutum interprete velut capite census Imperator compellari posset. Plato interim, à quo abducebar, prohibitæ pluralitatis hanc dat rationem dialogo de legibus octavo. Duas artes diligenter exercere humana natura non potest. Hoc igitur in Ciuitate Statutum fit, vt nemo ærarius simul, & lignarius faber fit, nec lignarius faber fabricis ærariis magis quam officio suo præfideat, speciosam causam hanc fortè nactus quod cum multos habeat ministros & operarios, & ob id ex arte sua quæstum maiorem percipiat, meliùs autem artem suam exerceat, sed singuli opifices singulis artibus vacent, & ab eis victum acquirant. A Platone aut ab eadem ratione hauserunt Sacri & Ciuilis simul iuris Legislatores, dum disponunt singula officia singulis esse committēda personis. Leodii ergo, contra quàm Romæ, Collegia hæc & nomenclatura, & vsu, eum comitato abusu, opifices referunt, & quantum penè est in ijs honestiorum hominum, adscriptitii sunt, vt legi morem gererent. Romanæ Tribus, vel ab illustribus personis, quæ causam dederunt, vel à loco vnde potior Tribulium pars, vicinis Italiae populis Ciuitate donatis, translata fuit, nuncupationem habent. Quarum nomina si quis curiosior scire aueat, Didacum Couaruuiam doctissimum Iureconsultum in variis Resolutionibus libro quarto capite primo ei designem: etsi nō in ea assentiar, quæ ipse suos secutus authores circa Vrbanarum & Rusticarum distinctionem tradit. Neque enim Liuius, qui omnium plenissimè & fidelissimè historiam ab vrbe condita conscripsit, discrimen illud admittit: multò
minùs

minùs Vrbanas fuisse tantùm quatuor, Palatinam, Suburranam, Collinam, & Esquilinam; & cæteras Rusticas. Quodque de Prærogatiua Tribu subijcit, eam vocatam quæ prima ibat in suffragium, & quem volebat Consulem vt plurimùm creasse, non improbo, dum ad normam à Seruio præscriptam referatur: iuxta quam, Liuiio testante, Centuriæ quæ priores rogandæ erant, conficiebant sæpissimè rem totam, & rarò ad inferiores deueniebatur. Ambitio tamen, cui omnia sunt peruia, eum ordinem etiam prisco æuo peruertit, sed Fabius Maximus, Maximi eapropter titulum adeptus, restituit. Liuianis verbis edam. Gn. Flauium scribam patre libertino humili fortuna ortum dixerat ædilem forensis factio, Appii Claudii censura vires nacta, qui Senatum primus libertinorum filijs lectis inquinauerat. Et posteaquam eam lectionem nemo ratam habuit, nec in Curia adeptus erat quas petierat opes vrbanas, humilibus per omnes tribus diuisis, forum & campum corripit: tantumque Flauii comitia indignitatis habuerunt, vt plerique nobilium annulos aureos & phaleras deponerent. Ex eo tempore in duas partes discessit Ciuitas, aliud integer populus fautor & cultor bonorum, aliud forensis factio tenebat, donec Q. Fabius & P. Decius censores facti. Fabius simul concordia causa, simul ne humillimorum in manu Comitia essent, omnem forenses turbam excretam in quatuor tribus coniecit, vrbanasque eas appellauit: adeoque eam rem acceptam gratis animis ferunt, vt Maximi cognomen, quod tot victoriis non pepererat, hac ordinum temperatione pareret. Par, si non maior corruptela in Leodinas tribus ir-

repsit. Vinitores & Cereuisiarii, sed hi maximè, qui cereuisiam & vina queruntur vectigalia fieri, alijs mercibus immunibus, ex compacto dispersos sese in omnes Tribus insinuarunt, & consequenter Comitiorum libertatem & successum sustulerunt. Serenissimus ERNESTVS Serenissimi FERDINANDI patruus anno 1603 Fabii Maximi exemplo eum abusum perpurgavit, & eius insistens vestigiis nepos, iteratis idem cauit edictis. Vano labore, quasi leges araneorum telæ forent, muscarum grandiorum more, œnopolæ & braxatores huc vsque perruerunt. Accessit aliquot Claudiorum à recto claudicantium ambitio insatiabilis, qui quod non cernerent aliam ad optatos honores semitam, perditissimos quosque in singulis Tribubus escapotu, nummis, & ficta comitate delibutos excitandis seditionibus, assuefecerunt, vt vi aut metu quiduis extunderent. De Atheniensibus id cursim dixerò. Decem apud eos ab initio fuisse tribus, & post duas additas, quæ singulæ à Regibus aut Illustribus viris sunt denominatæ. Vt Tribus Cecropeia, à Cecrope, Erechteia, Ægeia, Pandionea, ab Erehchteo, Ægeo, & Pandione, & sic reliquæ. Quas in totidem Vicos seu Pagos fuisse distinctas præcitatus Couaruias ex Demosthene & Suida conatur commonstrare. Mirum autem, at verum quod subiungo. Athenis à principio fæminas cum maribus in tribum coaptatas, & suffragii non fuisse expertes. In honorem Mineruæ, cui vrbs consecrata, & à qua nomen Athenarum promanauit, quod in certamine mulierum suffragiis competitorem superasset. In eadem Græcia Lacedæmonii, bellicosissima gens, plus negotiorum pu-
blico

hlicorum cum vxoribus communicabant, quam illæ
 cum viris de re domestica. Et olim, confirmante Tacito,
 Germani sanctum aliquid in fæminis & prouidum pu-
 tabant, nec aut consilia earum aspernabantur, aut re-
 sponfa negligebant: Auriniam, compluresque alias, &
 Velledam sub Vespasiano venerati, tanquam Deas. Mo-
 destius iure Romano, eoque vtimur, quo fæminæ ab
 omnibus ciuilibus officijs remouentur. Et memorata or-
 dinatione 1417. tertio articulo prouisum salubriter fue-
 rat, ne vllus præter patrem familias dicendi suffragij ius
 haberet, pueris, tyronibus, famulis, & cæteris quibus-
 cunque qui familiæ caput non essent, amotis. Contra
 quam improbus mos inualuit, isque perniciosissimus, vt
 adolescentes, tyrones, & famuli Comitiorum turbato-
 res, clamoribus suis, maledictis & minis suffragia pro-
 libidine venditent. Interim dum aliqua Romanarum &
 Atheniensium Tribuum nomina scrutari videor, Leo-
 dinas enumerare prætereo. An ad illud exemplum?
 Quod est ante pedes nemo spectat, cæli scrutatur pla-
 gas. Nec nimis insulsè. Quasi enim cæli & terræ spacio
 vtræque illæ ab istis elongantur. Sunt autem hæ. Fabri-
 lis, Plaustraria seu Rotariorum, Agraria, Molitoria,
 Pistoria, Viticularum, Carbonariorum, Piscatorum,
 Vietorum seu Cupificum, Saccigerulorum, Coctorum
 seu Braxatorum, Pannariorum, Tonsorum Pannorum,
 Sarcinatorum seu Sartoria, Pellionum, Interpolato-
 rum, Nautica, Serrariorum, Materiariorum, Carpen-
 taria, Cæmentariorum, Scandulariorum seu Tegula-
 riorum, Calcificum, Sutorum, (à diuersitate coriorum
 duplicata est Calcearia Tribus) Textoria, Dealbatoria
 Tela-

Telarum, Salsamentariorum & iunctim Pomariorum, Lanionum, Coriariorum, Candelariorum, Mercatorum, & denique Aurificum. An Opifices ad Magistratum sunt assumendi, si quæram, Romani tollent equites, peditesque cachinnum. Quæ navis pro Rectore suo remigem admittat? Quo in exercitu gregarius miles, Imperatorio munere fungitur? Pastor armento præest, non pecus: & in qualibet domo priuata paterfamilias est, familiæ suæ caput: vbi si puerum aut famulum præficere quis voluerit, ordinem naturæ destruxerit. Thebanorum sanctio fuit, Nulli mercatori aditum ad honores publicos patere nisi annos decem ab omni quæstu & mercatura abstinuisset. Rigida enimvero, & paucis locis recepta. Quo vultu illi opificem ad munus publicum admisissent? Inalphabetarius opifex, Pileator, alter quasi Marius seruos ad Pileum seu afferendam libertatem vocaturus, dum scribo, dicitur sedem Consularem implere, vtinam, & absit augurium, non compleat. Ægyptii in opificem, qui ad Rempublicam vel procul à limine, accedere, vel binas artes agere tentaret, graui poena animaduertebant. Prudenter. Quam quisque nouit artem in hac se exercent, nec transfiliat cancellos. Quod Apelles admonuit, qui in opere suo moneri se à sutore de crepida & anfulis passus, de crure etiam disputare incipientem, supra plantam ascendere vetuit. Priscis temporibus & moribus Ciues Romani sedentarias & sordidas artes discere & exercere nequibant: Nisi togatis seu liberalibus in foro pro conciuum salute vacarēt, militiam aut agriculturam, parcimoniæ, diligentia & iustitiæ magistram capescebant. Per seruos
& man-

& mancipia quorum erat ingens in singulis diuitum familiis numerus, & ingenuos excedebat, quæ opificiis & artibus vilibus incumbabant, domi aut in ergasteriis agebantur. Piftores, fartores, coqui, macellarii, tonfores, & comparis generis artifices, feruilis erant conditionis. Posterioribus sæculis permultos artifices ciues Romanos fuisse, & magna parte libertini generis, vel peregrinos præmiis inuitatos, non abnegem. Quod Theodofij & Valentiniani Cæfarum lex Corpori iuris inferta palàm indicat, Artifices artium breui folido comprehenfarum (nomina ibi recensentur) ab vniuersis muneribus personalibus vacare præcipimus; si quidem in discendis artibus otium fit accomodandum, quò magis cupiant & ipsi peritiores fieri, & suos filios erudire. Verùm nequidem à limine, Honoris templum salutabant. En tibi Diocletiani & Maximiliani Lex è Codice Theodofiano deprompta, Ne quis ex vltimis negotiatoribus, vel monetariis, abiectisque officiis, vel deformibus Ministeriis, vel Stationariis, omnique officiorum fæce, aliqua frui dignitate pertentet, sed & si quis meruerit, repellatur. Meruisse illic est, non meritis suis eò peruenisse, cum nil habeat opificium cum muneribus & dignitatibus commune, sed de facto ad aliquem dignitatis gradum ascendisse. Quì reperirentur merita in Artifice, cum prudentissimi & capacissimi quique optimis disciplinis imbuti sarcinam Magistratus grauem humeris suis reformident? Ars artium est Magistratus, & probè scit quisquis probè gessit. Non abs re Pausanias Isocratem iudicauit sapientissimū, qui ad Rempublicam nunquàm accessisset: memor Chry-

sippi, qui interrogatus cur abstineret, respondit, quoniam si malè gererem, cælitibus displicerem, si bene, hominibus. Flavius Vopiscus, qui aliquot Cæsarum vitas bono stylo & meliore fide descripsit, posteaquam omnes Imperatores, qui ab Augusto vsque ad Diocletianum boni fuisse perhibentur, enumeravit, subdit, se à patre suo audiuisse Diocletianum Principem iam privatam dixisse, Nihil esse difficilius, quàm bene imperare. Perplures eius rei sunt causæ. Non displicet illa Xenophontis, quod homo sit omnium animalium ingratiſſimus, qui nihil magis oderit quam sui ipsius Rectorem & custodem.

CAPVT OCTAVVM.

Quæ sit Tribuum Potestas.

ID posse dicimur, quod de iure possumus: & quod contra leges & bonos mores fit, nec facere nos posse credendum est. Aptè proinde Terentius, Quoniam id fieri quod vis non potest, velis id quod possit. Et Comico altiùs, Macedonum Rex Antigonus, qui adulatori Cuncta Regibus esse honesta suggerenti, respondit, Sunt, Hercules, sed Barbarorum duntaxat Regibus, at nobis ea honesta, quæ honesta sunt, & iusta, quæ iusta. Quærimus isthïc non quid Tribus Eburonicæ patrent, sed quid iure & lege possint. Prolato Trigintaduûm-Tribuum vocabulo, nescio quid asperitatis sonus ignavis ingenerat, & sicuti aniculæ pueros territuræ nocturnorum